

Актуальність роботи полягає у аналізі технічного стану рухомого складу Харківського метрополітену, модифікації вагонів метрополітену сучасними асинхронними двигунами за допомогою використання нових напівпровідникових приладів у системі керування, що дозволить поліпшити техніко-економічні показники та зекономити бюджетні кошти. Метою роботи є вдосконалення ефективності роботи вагонів метрополітену шляхом покращення тягових якостей електроприводів на підставі впровадження сучасних систем керування.

У результаті проведеного аналізу було з'ясовано, що для вирішення цього завдання необхідно застосовувати безреостатну імпульсну систему управління ТЕД. Як об'єкт для дослідження було обрано тип вагону 81-714/717. Оптимальним є варіант модернізації з впровадженням транзисторної системи керування асинхронними двигунами. Багатьма дослідниками та науковцями були запропоновані різні варіанти вирішення цього завдання, однак, жоден з них повною мірою не задовольняє сучасним вимогам.

У роботі були проаналізовані недоліки штатного варіанту тягового електрообладнання вагонів 81-714/717 та визначено оптимальний спосіб їх удосконалення: впровадження напівпровідникової системи імпульсного регулювання ТЕД при здійсненні капітально відновлювального ремонту. Так само були сформульовані основні вимоги до цієї системи: можливість істотної економії електроенергії, застосування безреостатного пуску та рекуперативного гальмування, зниження вартості і трудомісткості технічного обслуговування. Визначена раціональна структура електроприводу з мінімально можливою кількістю силових комутаційних апаратів.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ АКУМУЛЯТОРНИХ БАТАРЕЙ ЕЛЕКТРОМОБІЛЯ

Дудка Д.С.

Науковий керівник – Герасименко В.А., ст. викладач

Електромобіль – це транспортний засіб, основним джерелом енергії якого є електрохімічна акумуляторна батарея. До акумуляторних батарей тягового приводу електромобіля застосовується ряд вимог. Вони повинні бути вибухо- і пожежобезпечними, мати мінімальні масогабаритні показники, високий ККД, мати широкий діапазон робочих температур, мінімальний саморозряд, високий термін служби, бути механічно міцними, простими в обслуговуванні і мінімально токсичними.

Слід зазначити, що сучасна електрохімічна акумуляторна батарея є не тільки звичайним носієм заряду, але так само включає в себе електронне обладнання для діагностики її стану та управління. Дана система контролю й управління у складі електрохімічного накопичувача дозволяє підвищити довговічність акумуляторних батарей: вибухо- і пожежобезпечність, простоту обслуговування та високий термін служби АКБ. Гарантований підприємством-виробником термін служби акумуляторної батареї головним чином залежить від її правильної експлуатації. Режими експлуатації джерел струму повинні відповідати технічній документації, що надається підприємством-виробником. Електрохімічній системі кожного типу відповідають свої експлуатаційні характеристики.

Метою даної роботи є підвищення експлуатаційної надійності акумуляторних батарей, завдяки рекомендаціям щодо правильній експлуатації та вибору найкращого технічного рішення системи контролю та управління. Актуальність дослідження полягає у розробці рекомендацій по створенню системи контролю та управління акумуляторною батареєю, що забезпечить його оптимальні режими експлуатації.

У роботі досліджуються фізичні процеси та їх характеристики, що відбуваються в АКБ різних типів. Розглядається вибір літій-іонних АКБ, як основних та найбільш перспективних для переобладнання або проектування сучасного електромобіля. За результатами аналізу виявлено, що літій-іонні акумуляторні батареї найкращим чином підходять для експлуатації в електромобілях, бо вони володіють необхідною ємністю, кількістю циклів розряду/заряду, масо-габаритними показниками, можливістю швидкого заряду. За результатами роботи розроблена стратегія побудови системи контролю та управління хімічними джерелами енергії, яка дозволить забезпечити високу стабільність функціонування АКБ.

Пристрій захисту створюється з метою, щоб забезпечити контроль системи на предмет відмови її працездатності. Макетний зразок пристрою захисту може бути зібраний на базі мікропроцесорної логіки, блок-схема якого зображена на рисунку 1.

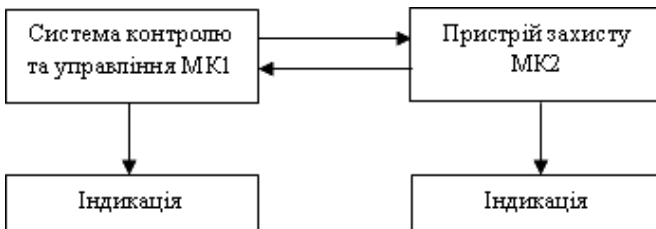

Рисунок 1 – Блок-схема макетного зразку пристрою захисту

Блок-схема макетного зразку пристрою захисту являє собою два мікроконтролера, один з яких представлено у якості системи контролю та управління батареєю електромобіля (МК1), інший – пристроєм захисту (МК2). Кожен мікроконтролер має світлову індикацію, яка дозволяє визначити стан пристроїв системи.

Розроблена система захисту досить проста у розумінні процесів синхронізації сигналів ліній зв'язку, не вимагає значних апаратних ресурсів. Зазначені переваги і безвідмовність функціонування у складі промислового обладнання, дозволяють рекомендувати використання даної структури пристрою захисту в комплексі системи контролю та управління тягової акумуляторної батареї електромобіля.

Отримані у роботі результати дозволяють правильно підібрати необхідний тип акумуляторної батареї та спроектувати систему контролю та управління при розробці чи модернізації електромобіля.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ПРИ ЖИВЛЕННІ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНОГО ДВИГУНА ВІД НАПІВПРОВІДНИКОВОГО ПЕРЕТВОРЮВАЧА

Мищенко А.А., Загоруйко А.Д.

Науковий керівник – Ягун К.В., докт. техн. наук, професор

Дослідження електромагнітних процесів в електромехатронних системах набуває все більшого значення у зв'язку з розвитком електромеханічних силових та інформаційних перетворювачів, напівпровідникових пристроїв та механізмів що приводяться до руху.

В таких системах проявляються специфічні комутаційні процеси, які спотворюють синусоїдальну форму струму.

Методи, що застосовуються для нейтралізації особливостей впливу напівпровідникових систем дозволяють, як правило, забезпечити ступень рівномірності моментів і сил електромеханічних перетворювачів, достатню для вирішення більшості механічних задач.

Актуальність роботи полягає у застосування синтезу напівпровідникових пристроїв і електромеханічних перетворювачів для управління і регулювання швидкості, моменту на зусилля електричних машин, а саме електричних двигунів постійного струму.

Мета роботи – провести аналіз характеристик системи «вузол комутації – двигун постійного струму» із застосуванням комп'ютерної моделі.

Комп'ютерна модель була складена за допомогою блоків бібліотеки SimPowerSystem та Simulink (рис. 1). В якості двигуна постійного струму був обраний двигун із параметрами: напруга на якорі 240 В,